

Mensen hebben bomen nodig

Tekst: Margriet van Eindhoven, Foto's: Edwin Koen, Bert Mees, archief Bomenstichting, Grafisch ontwerp: Jan Veenman, Sier-Marketing.nl, Juni 2003

Bomen in de buurt zijn leuk, spannend, 'slim', mooi en erg nuttig. Aan deze kant van de folder laten we zien waarom bomen onmisbaar zijn. Ook vind je hier tips voor het gebruik van bomen in je tuin.

EEN BOOM is buitengewoon

Op de andere kant van deze folder lees je alles over overlast door bomen en wat je daartegen kunt doen.

BOMEN ZIJN BELANGRIJK EN ONMISBAAR

HOE ZORG JE DAT JE VOORAL PLEZIER VAN EEN BOOM HEBT

Bomen zijn buitengewoon

Iedereen heeft bomen in de buurt: in de tuin, de straat, de laan, het park of het bos vlakbij. We zijn daar zo aan gewend, dat het niet meer opvalt. Pas als je je voorstelt hoe ons leven er ZONDER BOMEN uit zou zien, krijg je een onbehagelijk gevoel, maar waarom?

Bomen maken gezond

Er is de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan naar het effect van de natuur op de gezondheid van mensen. Daaruit blijkt dat we geestelijk en lichamelijk gezonder blijven als we meer zicht hebben op natuur. Bomen in stad en dorp zijn natuur en zijn dus makkelijke, goedkope gezondmakers!

Bomen zijn natuur

Een boom is zelf een levend wezen, maar daarnaast ook onmisbaar voor het voortbestaan van schaduwplanten, vogels, insecten, vleermuizen, korstmossen, paddestoelen, enzovoort. Sommige soorten kunnen alleen in of onder bomen leven, zoals de vliegezwam. Andere gebruiken bomen als 'stapsteen' om veilig van de ene plaats naar de andere te komen, waardoor je bijvoorbeeld ook in de stad bosvogels kunt tegenkomen.

Bomen zuiveren de lucht

's Zomers is de lucht in de stad vaak droog en vervuild. Bomen en struiken zuiveren die lucht door stof en andere viezigheid op te vangen en vast te houden. Na een flinke regenbui werken de bladeren opnieuw als filter. Bomen leggen koolzuur vast en laten zuurstof vrijkomen. Ook koelen ze de lucht door water te verdampen en schaduw te geven. In de buurt van lanen en parken is het 's zomers gezonder en aangenamer door een constante stroom van koele, zuivere, vochtige lucht!

Bomen zijn geld waard

Makelaars weten al lang dat huizen 10% meer waard kunnen zijn met volwassen bomen in de tuin. Daar kun je als huizenbezitter dus van profiteren. Hetzelfde geldt voor een hele buurt of gemeente. Een groene gemeente biedt iedereen meer kans op welvaart.

Bomen zijn geschiedenis én toekomst

Oude bomen laten zien hoe Nederland er vroeger uitzag. Landschappen zijn herkenbaar door de structuur van bomenlanen, hagen, houtwallen en solitaire bomen, die er al eeuwen ligt. Maar ook een boom die door de Koningin of door je grootvader is geplant geeft je omgeving een eigen geschiedenis.

Doordat bomen zo oud kunnen worden verbinden ze ons ook met de toekomst. Een boom die je vandaag plant kan er over 300 jaar nog staan!

Bomen vergroten de leefbaarheid

Het is prettig dat bomen wind opvangen, hitte en kou afwakken, geluid verstrooien en fel licht tegenhouden. Lange bomenrijen langs wegen geleiden en vertragen het verkeer en geven het landschap vorm. Bomen maken de omgeving herkenbaar en geven straten en pleinen met hoogbouw een menselijke maat. Zelfs middenin de stad zorgen ze dat je weet welk seizoen het is. Onderzoek laat zien dat mensen zich veiliger voelen in een woonomgeving met bomen dan in een omgeving met voornamelijk beton.

Bomen zijn spannend en mooi

Hoe meer je van bomen weet hoe groter je verbazing over deze levende wezens, die groter en ouder kunnen worden dan enig ander organisme. En je hoeft er niet voor naar verre landen te reizen: als je thuis naar buiten kijkt zie je ze gewoon staan! Iedereen kan genieten van hun steeds veranderende schoonheid in de seizoenen. Oude, knoestige bomen zijn een uitdagend avontuur voor ieder kind. Een beukenlaan is als een kathedraal en een rij knotwilgen langs een sloot is een plaatje om bij weg te dromen.

Bomen zijn 'slim'

Ze hebben uitgekende manieren om zich aan te passen aan bijzondere omstandigheden zodat ze zo oud mogelijk kunnen worden. Ze reageren slim op veranderingen, bijvoorbeeld als een tak afbreekt of een schimmel een holte veroorzaakt. Alleen als er, vaak door menselijke activiteiten, teveel of te snel iets verandert zijn ze kwetsbaar, maar verder groeien ze zelfs midden in de stad, terwijl ze daar van nature toch niet thuishoren.

Voor je een boom plant....

Het planten van een boom is een teken van vertrouwen in de toekomst. Bovendien is geen tuin compleet zonder bomen, ook een kleine tuin; er zijn genoeg kleinblijvende soorten op de markt. Om te voorkomen dat jijzelf of je burens last krijgen van de boom is het goed, rekening te houden met onderstaande adviezen. *Overleg in elk geval altijd met de burens, wat en waar je gaat planten!!*

Accepteer blad en ander afval

Mensen met een hele nette tuin, die weinig tijd hebben voor het opruimen van het afval kunnen beter geen boom of struik planten. Als je een berk plant heb je het hele jaar 'rommel'. Een eik heeft slecht verteerbaar blad. Verder laat iedere boom wel eens iets vallen, zelfs een wintergroene naaldboom, maar het duurt maar een paar weken per jaar.

Sommige bomen 'maken alles vies'

Veel soorten linde en esdoorn, maar ook berken en beuken krijgen makkelijk luis. De uitwerpselen van de luizen (honingdauw) maken alles wat eronder staat of groeit plakkerig en zwart. Populieren laten in het voorjaar kleverige knop-schubben vallen die beter niet op je auto terecht kunnen komen. Als je dit allemaal maar lastig vindt, laat je dan bij het tuincentrum goed voorlichten, voor je een boom koopt.

Een boom geeft schaduw

De meeste mensen kopen juist dáárom een boom, maar wie altijd zon wil in huis en tuin moet geen boom planten, zeker niet één die heel groot wordt (bijv. eik, populier, plataan), of heel dicht blad heeft (paardekastanje, beuk). Een boom aan de zuidkant van je huis bespaart je de aanschaf van zonneschermen, maar als je liever zelf bepaalt wanneer je wel en niet zon wilt, kun je de boom beter aan de noordkant planten.

Vorkom schade door agressieve wortels

Acacia, populier, linde en grove den staan erom bekend dat ze met hun wortels de verharding kunnen opdrukken. Plant deze soorten dus alleen op meer dan 4 meter afstand van paden, terras, ongefundeerde muurtjes en schuurtjes. Wie nog een riolering heeft van gresbuisen kan daar beter ook geen boom of struik bij planten, want een klein gaatje tussen twee buizen is genoeg voor een klein worteltje om naar binnen te groeien en de zaak te verstopten.

Bomen worden groot

Om te voorkomen dat je later spijt krijgt van je boom, of ruzie met je burens moet je er rekening mee houden dat veel soorten al snel HOOG EN BREED worden. Kies daarom bij voorbaat uit een goede catalogus of bij een betrouwbare kweker een boom die ook na jaren nog past bij je wensen en de grootte van je tuin. Zet een boom die van nature groot wordt op tenminste 10 meter van het huis.

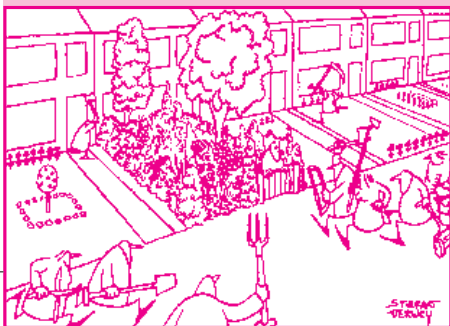
Bomenstichting
Oudegracht 201bis
3511 NG Utrecht

telefoon 030 - 230 35 10
fax 030 - 231 03 31
info@bomenstichting.nl
www.bomenstichting.nl

LASTIGE BOMEN

Kan die boom niet weg?

Bomen in de buurt kunnen lastig zijn. In deze folder vind je geen adviezen om zulke bomen maar meteen om te zagen. Wel staan er ideeën en suggesties in om met de overlast om te gaan.

EEN BOOM is buitengewoon

Op de andere kant van deze folder lees je waarom bomen onmisbaar zijn en hoe je bomen in je eigen tuin het beste kunt gebruiken.

Deze folder is mede mogelijk gemaakt met steun van het Ministerie van LNV. © Bomenstichting

BOMEN ZIJN ONMISBAAR, MAAR SOMS OOK LASTIG HOE LASTIG ZIJN ZE EN WAT DOE JE ERAAN?

Vraag je eerst eens of....

- ...of die lastige boom ook voordelen heeft. Misschien verhoogt hij je privacy of de waarde van je huis, zorgt hij dat er vogels in de tuin zitten of hoef je door de boom geen zonneschermen te kopen. *Zie de andere kant van deze folder voor meer voordelen van bomen;*
- ...hoe lang de overlast ieder jaar eigenlijk duurt. De bladval duurt bijvoorbeeld ongeveer 4 weken, daarna ben je er weer voor een heel jaar vanaf. Honingdauw (uitwerpselen van luizen) is alleen in de zomer een probleem en zware kastanjes, die je auto beschadigen zijn binnen twee weken van de boom.

Bijna alle overlast is dus tijdelijk, een paar weken tot maanden per jaar, terwijl de boom het hele jaar mooi en nuttig is. Vraag je daarom eens af, of de voordelen niet belangrijker zijn dan de nadelen!

Bomen staan in de weg

Je wilt bijvoorbeeld een serre bouwen of je auto in de tuin parkeren en de boom staat in de weg. Hoe belangrijk is de boom voor jezelf, voor de buurt? Kunnen de plannen nog aangepast worden? Een boomverzorger of -adviseur kan bekijken wat de boom kan hebben en suggesties doen voor aangepaste constructies. Misschien hoeft de boom niet weg. Als het echt niet anders kan, moet je je misschien nog afvragen: *Wie was er eerst, de boom of ik?*

Bomen worden te groot

Ze worden vaak groter dan je denkt: zo breed, zo hoog, je ziet vanuit je raam niets anders meer dan die boom. Is hij je eigendom, dan kun je hem misschien laten snoeien (niet toppen!) door een deskundige boomverzorger, die hem niet vernielt.

Hij zal echter altijd weer naar zijn erfelijk bepaalde vorm en grootte terugkeren, dus *snoeien is altijd een tijdelijke oplossing*. Is de boom van de bureu, dan is rustig overleg de enige manier om tot een bevredigende oplossing te komen. Datzelfde geldt voor gemeentebomen, al zal de gemeente niet snel één klagende bewoner z'n zin geven, vooral als de bomen van groot belang zijn voor de leefbaarheid van de hele gemeente.

Bomen kunnen op m'n huis vallen

Als een boom nog jong en onbeschadigd is, dan is de kans op omwaaien of afbreken minimaal. Oude en/of beschadigde bomen kunnen wel eens met wortels en al omvallen of afbreken. Zeker als er in de herfst paddestoelen op de boom groeien is onderzoek noodzakelijk, want het kan om een parasitaire schimmel gaan die de boom onveilig maakt. *Een goede boomverzorger kan u adviseren: omzagen, afwachten of lekker laten staan*. Maak je je ongerust over een boom bij de bureu, overleg dan of je gezamenlijk een deskundige zult inhuren. Staat de boom op gemeentegrond dan kun je ervan uitgaan dat de bomen regelmatig worden gecontroleerd. Vertrouw je het toch niet, bel dan met degene die bij de gemeente verantwoordelijk is voor de bomen.

Bomen nemen zoveel licht weg

Als je aan het eind van de middag uit je werk komt en nog even lekker in de zon wilt zitten, dan kan zo'n boom een vervelend obstakel zijn. Vraag je eens af hoeveel maanden per jaar dit probleem speelt, want de zon staat niet de hele zomer om 5 uur op dezelfde plek. Is er op een andere plek in de tuin meer zon en kun je daar een terrasje maken? Als dit allemaal niet helpt, ga dan eens nadenken over snoei of kap of overleggen met de bureu of de gemeente. Woon je bewust in een hele groene omgeving, realiseer je dan wel dat *wie in het bos wil wonen niet verbaasd moet zijn dat daar bomen leven*.

Bomen geven zoveel blad in de herfst

In het vroege voorjaar vallen de eerste katjes, knopschubben en dode takjes op de grond en in de herfst is de grote finale, als de meeste bomen in enkele weken al hun bladeren laten vallen. In de winter heb je even rust, maar de rest van het jaar blijf je bezig in de tuin en soms zelfs in huis. Berkenzaadjes in je bed, pluus van wilgen of populieren tot in de kleinste hoekjes, bladeren in de dakgoot en ga zo maar door. Moeten alle bomen dan maar weg? Of die ene? Dat kan, maar ... *je doet je hond toch ook niet weg als hij verhaart?* Dit is gewoon de natuur! Gelukkig duurt het maar een paar weken en heeft al dat afval bovendien nut als natuurlijke bodembedekker en bodemverbeteraar, vooral in de winter. Op veel plaatsen in de tuin kan het gewoon blijven liggen. Steeds meer gemeenten zetten in de buurt bladbakken of -korven neer. Of je mag alles de straat opvegen en de gemeente haalt het op. Doet jouw gemeente niets, vraag er dan om! Gaat het om een buurboom, die al zijn blad in jouw tuin laat vallen, dan kun je vragen of de bureu willen helpen met het weghalen, als je dat zelf niet kunt. Of laat een scholier er een zakcentje mee verdienen.

Ik ben allergisch voor bomen

De meeste mensen niesen van vaker als de katjesdragers, vooral berk en wilg, hun stuifmeel loslaten, maar sommigen worden echt doodziek. Je wilt dan de dichtstbijzijnde, 'schuldige' boom weghalen, maar dat blijkt niet te helpen. Het stuifmeel zit namelijk in de lucht en kan van heel ver komen. En zoals geen enkele hoikoortspatiënt zal vragen of alle bloemen uit de buurt weg mogen zal ook geen zinnig mens verwachten dat alle bomen worden omgezaagd, hoe ziek je ook bent. De enige oplossing is binnenblijven met de ramen dicht en wellicht het gebruik van medicijnen. Na een paar weken is het voorbij; na een regenbui zelfs nog eerder. En dan kan juist de allergiepatiënt weer volop profiteren van alle bomen, die de lucht zuiveren van stof en andere ziekmakende stoffen.

Boomwortels vernielen m'n terras

Als boomwortels de verharding opdrukken kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan, waar je wat aan moet doen. Soms ligt het aan de soort (populier, acacia, linde, groveden), maar soms gebeurt het doordat de boom niet genoeg de diepte in kan, omdat de grond tevel is verdicht. Bodemverbetering kan dan een oplossing zijn. Boomwortels zullen niet snel onder de fundering van een huis komen, maar mogelijk wel een ongefundeerd schuurtje of tuinmuurtje opdrukken. Soms is het geen probleem om enkele lastige, oppervlakkige wortels af te zagen, maar dan wel in overleg met een boomverzorger, want ze kunnen belangrijk zijn voor de verankering van de boom. Een andere oplossing, die natuurlijk beter is voor de boom is het enigszins opheven van pad of terras met grof zand.

Bomen maken alles vies

Honingdauw kan onder lindes, esdoorns, beuken en berken alles klevig maken. De roetdauw-schimmel, die op de honingdauw groeit, maakt alles ook nog zwart. Je auto, je tuinmeubels of je kleurige border kunnen daar het slachtoffer van worden. Er ontstaat niet echt schade, maar je blijft tot je grote frustratie bezig met schoonmaken. Vergif helpt niet echt (de luizen zijn binnen twee weken terug) en is ook niet meer van deze tijd. Een flinke koude douche, vooral tegen de onderkant van de bladeren helpt net zo goed. Verder geldt voor dit probleem wat voor de meeste besproken problemen geldt: Vraag je af of je de boom echt weg wilt hebben. Zo nee, zet je auto ergens anders neer of verleg je terras.

Bomenstichting
Oudegracht 201bis
3511 NG Utrecht

telefoon 030 - 230 35 10
fax 030 - 231 03 31
info@bomenstichting.nl
www.bomenstichting.nl